

Helsingin Urkukesän konsertti

SU 30.6.2024 KLO 19
Tuomiokirkko

MARIANNE
GUSTAFSSON
BURGMANN
urut | organ

KÄSIÖHJELMA | PROGRAMME

2024

OHJELMA | PROGRAM

NIELS WILHELM GADE

(1817–1890)

Tonstücke in F op. 22 nro 1

GUY ROPARTZ

(1864–1955)

Prélude Funèbre

WILLIAM HUMPHREYS DAYAS

(1863–1903)

Orgelsonate nr. 1 op. 5
- Preludium

JOSEF RHEINBERGER

(1839–1901)

Vision op. 156 nro 5

ALEXANDRE GUILMANT

(1837–1911)

Marche religieuse sur un theme de Händel

GEORG SCHUMANN

(1866–1952)

Am Abend op. 23 nro 2
sov./arr. by Frederick N. Shackley

AUGUST GOTTFRIED RITTER

(1811–1885)

Orgelsonate nr. 3 in a op. 23

Marianne Gustafsson Burgmann, urut | organ

KONSERTTI | CONCERT SU 30.6.2024 klo 19 | SUN. JUNE 30th AT 7^{PM}.

HYVÄ KUULIJA, tervetuloa konserttiin! Illan ohjelma liittyy Taideyliopiston Sibelius-Akatemiassa tekeillä olevaan postdoc-projektiin ”*Urkumusiikki, filosofia ja metafysiikka*”, ja erityisesti ensimmäiseen, kesäkuun lopussa julkaistavaan artikkeliini ”*Suomalainen kirkkokonsertti 1850–1917 ja keskieuropalaiset asetelmat: näkökulma Suomen musiikkikulttuurin muotoutumiseen ja katsaus esitettyyn urkuohjelmistoon*” (<https://triojournal.fi/article/view/143603>). Suurin osa illan teoksista on esitetty tarkastellun ajanjakson kirkkokonserteissa. Postdoc-projektini yhtenä päämääränä on purkaa niin kutsuttua länsimaisen taidemusiikin kaanonin ja näin laajentaa esitettävien urkuteosten kirjoa.

Niels Wilhelm Gade (1817–1890) oli tanskalais-suomalaisen urkurin **Théodor Sörensenin** sävellyksenopettaja, josta 1847 tuli **Felix Mendelssohnin** seuraaja Leipzigin Gewandhaus-orkesterin johtajana. Sörensenin puolestaan toimi Viipurissa ruotsalais-saksalaisen kirkon urkurina. Joulukuussa 1887 hän soitti yhdessä **Richard Faltinin** kanssa Viipurin suomalaisen kirkon uusien urkujen vihkiäiskonsertin, ja esitti siellä yhden Gaden kolmesta *Tonstücke* -teoksista. Valitsin niistä ohjelmakokonaisuuden alkuun sopivan F-duurin.

Guy Ropartz (1864–1955) oli ranskalainen säveltäjä ja **César Franckin** urkuoppilas. Hänen teoksensa *Prélude Funèbre* esitti ensimmäisenä Turun Mikaelinkirkon urkuri **Viljo Mikkola** marraskuussa 1902, ja sen rakenteessa voikin nähdä Franckin kolmen koraalin vaikutusta. Mikkola oli opiskellut urkujensoittoa Pariisissa itsensä **Alexandre Guilmantin** (1837–1911) johdolla, ja hän esitti konserteissaan usein opettajansa musiikkia. Tänäkin kuultava *Marche religieuse sur un theme de Händel* sai Suomen ensiesityksensä tammikuussa 1902.

Amerikkalaissyntyinen, sittemmin eurooppalaistunut **William Humprey Dayas** (1863–1903) oli **Franz Lisztin** viimeisiä oppilaita. Hän toimi Helsingin Musiikkiopiston opettajana 1890–1893, ja sävelsi myös kaksi urkusonaattia, joista ensimmäisen sonaatin ensimmäinen osa kuullaan tänään.

Josef Rheinbergerin (1839–1901) urkumusiikki oli yhdessä Guilmantin urkuteosten kanssa Suomen autonomian ajan kirkkokonserttien suosituinta ohjelmistoa. Teosnimi *Vision, näky*, viittaa saksalaisen romantiikan ajan filosofiaan, jossa musiikilla oli erityinen tehtävä: kohottaa kuuliija arjen yläpuolelle, ja vie-dä hänet toisenlaiseen todellisuuteen, jossa arjen harmaus ja ponnistelut unohtuivat. Taide ja etenkin musiikki oli aikakau-den käsityksen mukaan luonteeltaan metafyyisistä – se toimi ideamaailman ja reaali maailman yhdistävänä tekijänä, ja antoi ideoille aistimellisen hahmon. Latvialaissyntyinen urkuri ja säveltäjä **Adam Ore** soitti Visionin Hangon konsertissaan heinä-kuussa 1893, myöhemmin sitä esittivät myös Juhani Pohjanmiehenä tunnettu **Hjalmar Lindfors** (1914) sekä **Kurt Roesky** (1915).

Georg Schumann (1866–1952) opiskeli monien muiden eu-rooppalaisten muusikoiden tapaan Leipzigin konservatoriossa, ja hänestä tuli myöhemmin Berliinin Sing-Akademien profes-sori ja johtaja. Nyt kuultava teos *Am Abend* on alun perin sävel-letty pianolle.

Konsertin päättää **August Gottfried Ritterin** (1811–1885) upea *urkusonaatti nro 3 a-molli*, joka on nykyurkureillekin melko tuttu. Sen esitti ensimmäisenä Suomessa **Oskar Merikan-non** lahjakas oppilas **Kaarle Saarilahti** 1886, ja se sisältyi myös ensimmäisen suomalaisen naispuolisen diplomiurkurin **Olga Tavaststjernan** ohjelmistoon. Omaan ohjelmistooni sonaatti on sisältynyt jo 1990-luvulta lähtien.

Tämänkin illan konserttiohjelmasta voi huomata, että suo-malaisilla urkureilla oli hyvät yhteydet keski-Eurooppaan, ja uu-det musiikilliset vaikutteet levisivät Suomeen nopeasti. Toivo-tan mukavaa iltaa hieman erilaisen urkuohjelmiston parissa!

Marianne Gustafsson Burgmann

MuT **MARIANNE GUSTAFSSON BURGMANN** opiskeli kirkkomusiikkia, urkujensoittoa ja kuoronjohtoa Sibelius-Akatemiassa 1990–1998. Hän suoritti siellä urkujensoiton A-tutkinnon 1996 Markku Hietaharjun johdolla, ja solistidiplomin 1998/konserttiurkurin tutkinnon 2012 Ruotsissa Piteån Musiikkikorkeakoulussa professori Hans-Ola Ericssonin johdolla. Urkuensikonserttinsa hän antoi keväällä 2000 Helsingin tuomiokirkossa. Keväällä 2021 hän valmistui musiikin tohtoriksi Sibelius-Akatemian DocMus-tohtorikoulusta.

Gustafsson Burgmann on konsertoinut kirkkomuusikon työnsä ohella Suomessa, Baltian maissa, ja muualla Euroopassa.. Hän on erikoistunut 1800-luvun saksalaisen urkumusiikin esittämiskäytäntöön ja työskentelee parhaillaan Sibelius-Akatemian vierailevana tutkijana postdoc-projektinsa ”Urkumusiikki, filosofia ja metafysiikka” parissa. Hän on aloittanut projektiinsa sisältyvän suomalaisen urkujensoiton muistitietohistoriatutkimuksen, jonka keskiössä ovat opettaja-oppilastraditiot ja hiljaisen tiedon siirtäminen. Tutkimusprojekti on Suomen Kulttuurirahaston rahoittama.

Tämän konsertin ohjelma liittyy kiinteästi Gustafsson Burgmannin postdoc-projektin ensimmäiseen artikkeliin, jossa hän on tarkastellut Suomen autonomian ajan kirkkokonserteissa esitetyn urkumusiikin eurooppalaisia vaikutteita.

#skr2024

#kulttuurirahaston tuella

MuD **MARIANNE GUSTAFSSON BURGEMANN** har studerat kyrkomusik, orgelspel och körledning vid Sibelius-Akademien 1990–1998. Hon avlade där A-examen i orgelspel 1996 under ledning av Markku Hietaharju och solistdiplom 1998/konsertorganistexamen 2012 vid Musikhögskolan i Piteå (Sverige) under ledning av professor Hans-Ola Ericsson. Sin orgeldebutkonsert höll hon våren 2000 i Helsingfors domkyrka. Våren 2021 avlade hon doktorsgrad vid Sibelius-Akademiens DocMus-doktorskola.

Gustafsson Burgemann har konsertat vid sidan av sitt kyrkomusikerjobb såväl som solist som kammarmusiker förutom i Finland också i Baltikum och Europa. Hon har specialiserat sig på uppförandepraxis av den tyska 1800-talets orgelmusik. För tillfället håller Gustafsson Burgemann på med sitt postdoc-projekt "Orgelmusik, filosofi och metafysik" som gästande forskare vid Sibelius-Akademien. Inom sitt postdoc-projekt har hon startat ett forskningsprojekt över det finländska orgelspelets minnesinformationshistoria med fokus på lärar-elevtraditioner och den tysta kunskapens överförande. Forskningsprojektet är finansierat av Finska Kulturfonden.

Programmet ikväll är ett plock ur orgelrepertoaren från Finlands autonomitids kyrkokonserter, och konserten hör ihop med Gustafsson Burgemanns första postdoc-artikel.

SEURAAVAT KONSERTIT

Next concerts

MA 1.7.2024 KLO 19

Kallion kirkko

MON. JULY 1ST AT 7 P.M.

Kallio Church

Olli Pyylampi
urut | organ

KE 3.7.2024 KLO 12

Tuomiokirkko

WED. JULY 3RD AT NOON

The Cathedral

"Helsingin Urkukesän päiväkonsertti | Short Organ Recital"

Lasse Mäki
urut | organ

KE 3.7.2024 KLO 19

Vanha kirkko

WED. JULY 3RD AT 7 P.M.

Old Church

Nicola Bertolini & Raffaele Bertolini *Maurizio Maffezzoli*
klarineti | clarinet urut | organ

PE 5.7.2024 KLO 12

Tuomiokirkko

FRI. JULY 5TH AT NOON

The Cathedral

"Helsingin Urkukesän päiväkonsertti | Short Organ Recital"

Santeri Siimes
urut | organ

SU 7.7.2024 KLO 19

Tuomiokirkko

SUN. JULY 7TH AT 7 P.M.

The Cathedral

Matti Vaakanainen
urut | organ

*"Pöytä on
katettu!
Tervetuloa!"*

HELSINKI ORGAN SUMMER HELSINGFORS ORGELSSOMMAR ОРГАННОЕ ЛЕТО В ХЕЛЬСИНКИ WWW.URK

INFO

Helsingin Urkukesä on vuosittain kesä-elokuussa järjestettävä, erityisesti urkumusiikkiin keskittyvä kansainvälinen festivaali. Erilaisia konsertteja järjestetään yli 100 kpl. Festivaali järjestetään yhteistyössä Helsingin Seurakuntayhtymän sekä Tuomiokirkko-, Kallion- ja Johannes Församling -seurakuntien kanssa.

urkukesä.fi

